

ZOFIA CZAPLA

ur. 1935; Niedźwiada Duża

HISTORIA MÓWIONA
TEKST

Miejsce i czas wydarzeń	Niedźwiada Duża, II wojna światowa
Słowa kluczowe	II wojna światowa, rodzina, wysiedlenia

Wspomnienia z czasów wojny i ukrywanie Żydów

A później się wojna. Wojna się zaczyna. Było u nas trzy maszyny, Żydy mieszkaly. Było trzy Żydówek, dwóch Żydów. Były Śmiulewicz, czy to się później nazywał Śmiulewicz a tak to...Śłama przedtem się nazywał, a potem się przechrzcil na Śmiulewicz. No i był taki Żyd, co szył. Ankiel się nazywał, bo mama zawsze mówiła „Ankiel idź przynieś wody!” I to tak. No i potem Niemce się zaczęli kręcić, byłam u sąsiadów..., takie ta sąsiadka miała groch. I mówi „wyłuskać ten groch to kupimy, bo taki pan chodził z koralikami, z broszkami to Wam kupię” No i nas było tych koleżanek ze cztery. Naraz mówi Niemcy jadą. Ten gospodarz mówi: „Dzieci trzeba uciekać” No uciekaliśmy we dwie. Uciekliśmy tam, tak głupio było wtedy uciekać, przez łąkę. Zanimśmy doszli do domu to już Niemce były u nas u mojego ojca w domu. A Żydy w mieszkaniu. Mama nie wiedziała, czy żyje. No i on wtedy wziął jedne świnie. Te Niemce, a do mieszkania nie wchodziły. No i później ojciec mówi tak, do mamy: „Słuchaj, one musza od nas odejść. Popatrz Niemce przyjechały i prosto do obory wiedziały, gdzie świnie. Musimy być gdzieś...ktoś musi nas obserwować, bo teraz już by świnie wiedziały, gdzie Niemce są” No i wtedy te Żydy musiały odejść. Aby jeden, ten Śłama, został. Długo u nas był. I taki Edek. Bardzo ładny był ten Edek. Takśmy wszyscy go skubali, tak takie ładne włosy miał. A te Żydy poszły chyba na Leśniczówkę. Bo potem mama mnie tam zaprowadziła, aby raz i mówi: „To mleko i to, chleb tu, aby postaw pod to drzewo i uciekaj.” Ale aby trzy razy byłam tam. Bo potem taki rozgłos poszedł, że Żydy Niemcy wyłapały, tam tych wszystkich... Potem przyjechały jeszcze jałówkę wzięły te Niemce. Potem partyzantka też była w stodole. Tam był ubój świń, wszystko krowy, gdzie przyprowadziły sobie to tam oporządzały, tam gotowały i tam jady. Potem nas już tak się zrobiło bardzo, wysiedliły nas gdzieś na jakąś wieś, ale bardzo nam tam było niedobrze.

Data i miejsce nagrania	2023-03-23, Niedźwiada Duża
Rozmawiał/a	Piotr Lasota
Redakcja	Weronika Szwaniec
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"